

- polni luni; vzrok temu je nakupičen sok v mladikah;
6. o narasli luni obrezane vinske trte začnejo hitro vodeneti, t. j. sok se jim odteka;
  7. drevesa se v jako mrzlih zimah o šipu razpokajo;
  8. jesensko drevesno sadje, ki o polni luni z drevesa pade, začne hitreje gnjiti;
  9. zelenjava, vsejana o polni luni, hitreje raste in je bolj trpežna, kakor pa o mlaju vsejana; kumare (murke), bob, grah o začetku močno cvetejo, pa ne dobé kmalu sadja;
  10. o mlaju cepljena drevesca se ne posušijo tako rade, popred začnejo mladike poganjati, kakor pa taka, ki so cepljena o polni luni, od katerih vrtnarji pravijo, da se v soku zadušé;
  11. vspeh okuliranja (ko se z očesom cepi) je vedno boljši pri narasli luni;
  12. retkev, korenje, pesa in druge korenjske rastline preveč v pirje zrastejo in imajo tenke korenine, ako se pri narasli luni sejejo;
  13. vse rastline, ki izrastejo iz semena, vsejanega o mlaju, manj časa živé; tedaj so zarana zrele, dobijo krepke korenine in imajo izvrstno seme ali sadje.

Po tem naj bi se vsi kmetje ravnali. To sicer ni vedno lahko, ker včasih tudi rado vreme nagaja. Vender naj se gleda na to, da se drevesa ne sekajo o narasli luni, naj se že potrebuje za tesianje ali za kurjavo. Previdni kmetje se ravnajo vedno po tém.

Ob reki Reni vsi vinčarji obrezujejo vrbe in vinske trte, ko luna začne odjemati.

**Izvažanje žita iz Rusije.** Odkor je Rusija svojo železniško mrežo bolj razpela in proti Turčiji in podonavskim pokrajinam raztegnila, se je izvažanje ruskega žita tako močno povzdignilo, da je Rusija iz vseh evropskih in tudi iz angleških tržišč žita spodrinula. Tako se tudi na Ogerskem in Hrvaškem več kruha iz ruske kakor pa iz ogerske ali banatske pšenice povžije. Od l. 1861 do 1872 se je vsako leto več žita iz Ruskega izvozilo, in se bo še bolj, kadar Rusija vse svoje železnice dovrši. „Pest. Lloyd“ je razglasil statističen pregled žitnega izvažanja, iz katerega se vidi, da je leta 1869 za 86.9 milijonov rubljev (1 rubelj = blizo 1 gld. 60 kr.), leta 1870 za 160 mil. rubljev, l. 1871 za 182.9 mil. rubljev, v 10 letih (1861—1872) za 100 milijonov rubljev žita iz Rusije bilo izvoženega. Tako beremo v „Zagr. gosp. listu.“ Slaba torej kaže za avstrijska žita, ker ne bodo pridelovalci mogli z ruskim žitom konkurirati, ako se davki in gospodarski stroški v Avstriji izdatno ne pomanjšajo. Toda avstrijsko-ogerski liberalizem tega ne bo storil.

Nekaj za sadjerejce. Če nastopi zarano spomlad, so posebno zarana drevesa v veliki

nevarnosti, da jih spomladanski mraz dobi in poškoduje. Da se temu kolikor mogoče v okom pride, treba rast nekoliko zadrževati. To se pa doseže teko-le: Kedar jeseni zemlja dobro premrzne, se pokrije blizo  $\frac{1}{2}$  čevlja na debelo z listjem alj gnojem alj z drugo tenko nasteljo. To drži dalje zmrzlino in zadržuje za nekaj časa prerano brstenje v spomladi. Ne škoduje pa tudi čisto nič cvetenju in zorenju sadu, ker potem, ko nevarnost mine, toliko hitreje vse napreduje, in če tudi nekaj kasneje dozori, dobiš vsaj vendar nekaj.

**Vspeh trgatve.** — Trgatev v Halozah je dokončana. Letina je srednja bila; toča in smod sta kriva. — Mošt je prav slaček od 5° do 13° — zarez —; pa tudi močen. Na Leskovci se je neka kuharica v pivnici zadušila; pri sv. Barbari so 22. t. m. pokopali Fr. Dominika, izza Ptuja doma, ki je od mošta premagan z voziča pod kolo padel. Enakih nesreč bo še več, ker je žalibog premnogo vinskih bratov, ki ne vedó, kedaj da je zadosti. Kupci iz Zgornje Štirske so jako segli po moštu in že skoro vsega pograbilí za 100 do 130 gld. štrtinjak; lepa pomoč za naše kraje, kder nam žita pomenjkuje.

Trgatev in Ljutomerskih in bližnjih goricah je večidel končana, le večji posestniki še berejo. Po kvaliteti in kvantiteti se sme letošnja bratva dobra imenovati. Poprek je dalo lansko vedro letos polovnjak, če niso gorice popolnoma zanemarjene. Cena je od 90 na 130 gld. nenadama poskočila, kar so se Gornještirski kupci pri nas prikazali; mešetarji seveda nevedneže sleparijo in ciganijo, češ, da letošnje vino ne bo kaj prida ter ga po 60, 70, 80 gld. dnes kupujejo, jutri pa po 120—130 gld. prodavajo. — Ljudje! bodite pametni in potrpite z moštom; dobra kaplica se prav lahko dobro proda.

## Dopisi.

**Iz Savinske doline 26. okt.** (Pošteni in nepošteni volilci.) Spomniti moram vse drage bralce „Slov. Gospodarja“, poštenih kmetov, kateri so za preč. g. Kosarja trdno stali kakor stojé trdno Solčavske strme goré: Radoha, Olšova, Rinka, Ostrica in druge, katerih nobena burja premakniti ne more.

Ti možje so bili: Jur Robnik ali Logar v Solčavi, katerega ima Vošnjak med svojimi priporočitelji, ki je pa rekel, da za celi svet njega ne voli; Prek in njegov tovarš v Lučah, vsi Ljubenci; Žmavec v Bočni in njegovih 6 tovaršev pri Gornjemgradu; Kočevar in njegovi 3 tovarši na Paki, Boštjan Bohinc in tovarši v Braslovčah; 20 volilcev iz Soštanja, volilci na Dobrni, Jamnik in 3 tovarši pri Novicerkvi; Vratarič in 3 tovarši v Vojniku, ne pa Kožuh in Stožir; 3

volilci Teharski; volilci Celjski, Pireški razun Flis-a; Kašpar Pajk v Vrbjah, Holobar v Kasasih, vsi možje v St. Jurji pri Tabornu in 3 Vranski, St. Rupertski 4 možje, 2 iz Jurjevega kloštra, 2 iz Loke, 1 iz Dola in še drugi. Vsi skupaj bilo je 106 izmed 189, ki so res lep značaj pokazali, ker niso ljutim sovražnikom na limance sedli in pravice izdali.

Nasproti so pa duhovnega kandidata in ves duhovski stan z naj gršimi psovkami pitali: Vošnjak, Bratkovič, Hren, Arko, Širca E. mlajši, Železinger; Rečiški volilci: Kolenec, Kotnik, Mlinar, Seljak, Turnšek, Zajec z Mozirjani razun enega, s celo tropo celjskih študentov in drugih kričočev. Zavoljo kakih slabosti posameznih so celi stan obsodili in ponavljali, da se naj duhovni svojega poklica držijo, v svetne reči se pa naj nikar ne mešajo. Se vé, da te liberalne hujskalice v oči bode, da duhovni ljudstvo ničjo, katerih sleparjev se naj varuje. Liberalcem je žal, da ne morejo le oni sami nad ljudstvom po svoji volji gospodovati. — Slava torej možem, ki niso od svojega prepričanja odstopili, temuč so čvrsto stali za pravično stvar in njenega zastopnika, kandidata Kosarja! Le delajte tudi vsak v svojem kraju na to, da se še drugi Vašega prepričanja navzamejo in prihodnjic mora zmagati pravična reč!

Posnemati pa nikakor ne smemo takih možev, kakor sta g. Rak in Spirk iz Velenja, ki sta se dala izvoliti za volilna moža, sta pa namesto k volitvi 20. oktobra rajše na Dunaj k razstavi se odpeljala; ali onih 4 volilcev, kateri so pri prvi volitvi glasovali za Kosarja, pri drugej pa za Vošnjaka; in slednjič tudi tistih 6 ne, kateri niso hoteli do konca držati, ter so se ožji volitvi odtgnuli in so tako krivi bili propada g. Kosarja.

23. t. m. volila so mesta in trgi v Celji svojega poslanca. Nemei in nemčurji so postavili za kandidata g. dra. Foreggerja in mladoslovenci dra. Prusa. Foregger dobil je 419 in Prus 132 glasov. Duhovni niso za nobenega glasovali, ker se je iz programa obeh vidila nevera; le celjski g. opat volil je in sicer ne Prusa, ampak liberalnega Nemca Foreggerja. Zato ga hvali graška „Tagespost“. O značaju takih mož ni nič govoriti. Stremayr je pač muhasta glava, ki vé svojih ljudi najti! Ali je pa sv. kat. cerkev takih mož vesela, ki volijo njene sovražnike v postavodajni zastop, to si naj blagovolijo novi opat premisliti.

Iz Slov. graškega okraja, 27. okt. Kakor so vrli naši možje pri volilnem shodu 12. okt. v Slovengradcu voliti obljubili, tako so tudi volili. Pokazali so se samostalni, značajni možje. Izmed 33 volilcev jih je glasovalo 30 za g. Pajka, eden pa, ki bi tudi za tega gospoda glasoval, je prišel prepozno, drug je dal svoj glas Lohningerju in le en sam je bil za Seidelna. Na tega pa itak nismo šteli, ker ga že poznamo kot zaslepljenega nemškutarja. To je bil namreč Šmiklavški župan Brdnik ali po domače Lakovnik.

Priloga „Sl. Gosp.“ k. št. 44.

Že pri volilnem shodu 12. okt. se je ta mož na tak način obnašal, da mu je bilo malo na čast in da je zbudil splošno nevoljo. Zares, oče Lakovnik, kdor je videl takrat vaše sive lasi in pa vaše obnašanje, vas je moral omilovati. Če že ne spoštujete politično drugače mislečih, spoštujte vsaj svojo starost. Vi, ki ste pred kratkim svojo modrost pri cenilni komisiji (ko ste sploh na oral 30 vaganov koruze cenili!) tako na posmeh vsem izpostavili, ste tudi pri zadnji volitvi to modrost sebo prinesli in po njej volili. Človeku, ki bi kat. cerkev in pa Slovence najrajše na žlici vode požrl, ste dali le edini vi v celem okraju svoj glas, vrlega domačina ste pa zavrgli. To gotovo ni po volji tistih, ki so vas za volilca izvolili. Sram vas bodi!

Šmiklavčani! vi si pa to zapomnite in si volite drugokrat može, ki bodo storili vašo voljo, ne pa voljo Slovengradčanov, in ki ne bodo hodili v Slovengradec pljunkov lizat.

Slava pa bodi vam, častiti možje, ki ste se kljub vsemu pritiskanju trdno držali! Vemo za gotovo, da so si naši nasprotniki glasove celo za denar kupovali, kakor se kupuje neumna živina, in da so v našem okraju najmanj na osem glasov za Seidelna rajtali, a dobili so samo enega! To je vaša čast, može! Če tudi naš kandidat zmagal ni, nas naj tolaži to, da pri nas ni padel. Sicer še pa ni vseh dnevvov konec in pravica slednjič vendar mora zmagati. Le ostanim zvesti katoličani in pa vrli Slovenci!

Iz Vranskega. V zadnjo številko 43. „Slov. Gosp.“ se je neka pomota vrinola. Dopis iz Celja, ki popisuje volitev drž. poslanca, pravi, da so bili med volilci, ki so glasovali za g. dr. Vošnjaka, tudi „nekteri Vraničani“, kar je pa pomota, bil je namreč le eden. To prosimo popraviti, da ne bo kat. slovenski svet mislil, da so prebivalci krog Vranskega trga že tako dalje v brezverni liberalizem zavozili. Zna biti je dopisnika iz Celja v to pomoto pripravil neki dopis v „Slov. Nar.“, kateri je hitro po prvotnih volitvah zagotavljal, da sme z njih izidom zadovoljen biti, ker nekoliko volilnih mož bo vendar le gosp. dr. Vošnjaka volilo. Pa g. dopisnik v „Slov. Nar.“ je precej slab prerok. Menda se bo zdaj tolažil zopet s „farško“ agitacijo? Kaj pa, g. dopisnik, pomenijo tisti listki, ki jih je občinski sluga po vaših delih? Na njih so bili podpisani trije možje Vošnjakove stranke. Je bila Vaša agitacija poštna? Težko. Poštene, resnicoljubne može s tlako in desetino še zdaj slepariti, je nesramnost, katero je obsodil že davno vsak pameten človek. O „mračnjakih“ pa, s kterimi okoli sebe mahate, več govoriti, zdi se mi popolnoma nepotrebno. Da vam pa vendar nekaj povem, vzemite Vi in marsikteri drugi dopisnik „Slov. Nar.“ ob priliki v roke: „Alte und neue Welt“, (illustrierte katholische Monatschrift, Jahrgang 1869, achttes Heft.) Tamkej bote našli na zadnji strani neki „rebus.“ Tega

\*\*

si potem raztolmačite, nekoliko premislite in pišite dalje o — „mračnjaštu.“

**Pristavek vredništva.** Ne bili, gospod dopisnik, omenjeni „rebus“ blagovolili prevesti za „Gospodarja“? Sploh prosimo in opominjamo gg. prijatelje našega lista, naj pridno nabirajo gradiva za-nj, kar koli se jim vredno dozdeva, da se razglasi. Vsaka drobtinica dobro služi, ako le po zdravem kruhu diši. Skrbite za gospodarski in lepoučen razdelek!

**Iz Murskega polja.** Volitev državnega poslanca v Ljutomeru nam je jasen dokaz, da je ljudstvo v političnem življenju zelo napredovalo, pri vsem tem pa svoj katoliški značaj ohranilo, da — celó vtrdilo. Laž, obrekovanje, zvičajnost, vse — kar jih je nečastnih sredstev, vse je tako imenovana mladoslovenska — liberalna svojad na pomoč vzela, da bi volilce zmotila in izpodrinila kandidata, katerega načelo je: „vse za vero, domovino in cesarja“, ter na njegovo mesto potisnola Ploja. — (Primeri shod v Kapeli in v št. Lenartu v slovenskih goricah.) — Mirno je vse to opazovala nemško-liberalna stranka, snujoča nove sklepe, ter je postavila tretjega kandidata nasprotnega obema prvima, ter skrivoma agitovala misleč, da, ako se ona dva med seboj pipljeta, bode nam lahko oba potlačiti in — zmaga bo naša. Ako se pa to ne bi utegnilo posrečiti, hočemo se — nemara — z liberalnimi Slovenci združiti, samo da ponudnik pravne stranke propade. Špírk in Erženjak — da glavarja ne omenim — prevzela sta agitacijo v Gornjeradgorskem okraju. Da svojo nalogo dobro dovršita, trudila sta se neizrečeno. Poslednji že več dni ni mogel spati, kajti so ga pisma od vseh strani obsipavale, ktere je moral prebrati in z njimi obravnavati, kakor je bilo treba. Da ljudstvo v zadnjem hipu zmedeta, razpošljeta še le den pred volitvijo oklic grof. Wurmbrandov — pravo godlo liberalnih sleparskih besed — vsem srenjskim predstojnikom in ga pribijeta tudi na očitnih prostorih v nedeljo zarano, da bi si ga volilni možje gredé iz cerkve ogledati mogli. Učitelj Erženjak je neki iz šolskega poslopja oznanilo prebral iz cerkve gredočim, ter jih povabil, da naj volilni možje popoldne vnovič pridejo h Kapeli, da se pogovoré, kogar da naj izberó za poslanca ter jih je še z navdušenim nagovorom dramil, da bi gotovo vsi prišli. Pa prepričal se je, da ljudstvo nima za-nj posluha, ker volilcev v Kapelo ni bilo. A pardon! vsaj je vendar — Erženjak bil! — Posvetuje se toraj in reče s svestno odločnostjo sam proti sebi: Eno-glasno bodem volil Gundakerja grofa Wurmbranda! — In resnično, skoro bi bil W. enoglasno voljen, da mu nebi bil Hempl, nagornjak — alj kali je — v gornji-Radgoni, glasa dal in še dva kmeta, ktera premotena sta svojo zmoto še le potlej spoznala in jo bridko obžalovala. — Ves trud Erženjakov je toraj bil zastonj; poleg tega pa še se je hudo opekél. Slab izid volitve je vzburkal in

razgrel njegovo mirno in hladno krv; roka se mu je tresla tako, da mu je težko djalo zapisati ime, kar je povod dalo ednemu izmed nazočih volilnih možev, da nekega Petrovčana popraša: „Je li to vaš kantnar?“ Na odgovor, da je, mu oni zaničljivo reče: „Ubogi otroci, ki takega kantnara imajo, da še se podpisati ne ve.“ Taka je! — Petrovčani! Kadar bode izbirali učitelja — sedaj je to v vaši oblasti — izberite si takega, ki bode z vami enakih misli, ne pa nasprotnih, kakor je ta pri volitvah pokazal dejansko. — Po tem takem sta tudi strašno na cedilu ostala „Narod“ in „Tednik“, ki sta vedno po svetu trobila, da je ves Gornje-radgonski okraj za — dra. Ploja! Ploj ni tukaj ne enega g'asa dobil!

**Iz gornje Savinske doline** 26. oktobra. (Liberalcev početje pred volitvami.) Volitve so končane; bitva bila je huda, zmagal je tudi naš nasprotnik Vošnjak enako slavno kakor leta 1866 laški kralj Viktor Emanuel proti Avstriji. Bil je namreč dvakrat tepen: na suhem pri Kustozzi in na morji pri Viškem otoku, in vendar mu to ni škodovalo, ker so mu od druge strani Avstrijo napadajoči Prusi pomagali. Tudi naši možje so topli Vošnjaka in njegov liberalizem v Celji in v Brežicah, in vendar je zmagal za 12 glasov z nemškutarsko pomočjo; v resnici bil pa je le tepen in ne smé več upati, da pri nas še kedaj zmaga.

Ako bi se liberalci pri agitaciji pred volitvami poštenih pomočkov posluževali, bi še Vošnjak take sramotne zmage ne bil dosegel; oni se namreč laži in zvičaj poslužujejo, za kar so konservativci prepošteni. Ko je Vošnjak svoj volilni shod v Celji 25. maja obhajal, pisal je davkarski uradnik g. F. Jerše celó privatno pismo, ter je zbrane privržence zagotavljal, da se ves gornograjski okraj z Vošnjakom strinja; in ko so 22. junija konservativci svoj shod imeli in so župan in 4 gornograjski odborniki z lastnoročnimi podpisi pritrdili, da so za g. Kosar-ja, je to Jerše-ta silno peklo. Želel je, da možje prekličejo svoje podpise, in ko tega ne storijo, mu pride v šolskih počitnicah na pomoč neki dijak, kateri je do 8. šole duhovski kruh jedel, iz hvaležnosti pa zdaj zoper duhovne tako rogovili, da ga lastni rojaki Lutra imenujejo, nja pravo ime pa je: Stifter. Ta dva možiceljna sta nabirala podpisov in sta res sem ter tje katerega prekanila v naše začudenje, kakor Jakoba Spende ali Muhoveca; laž jima je po večem služila. Naznanjala sta moze v „Tedniku“, kateri njima niso nikdar tega pooblastila dali, kakor Jan. Presečnik-a ali Prodrik-a v Gornjemgradu, A. Jeraj-a (Mokrina) v Rečici, Jurija Logar-ja v Solčavi, ki je bil volilec in je rekel, da po nobeni ceni Vošnjak-a ne voli; podpisan je tudi neki Jožef Stifter, posestnik v Gornjemgradu, pa v celej okolici nihče možá ne pozná, ki bi se tako pisal.

Enako pošteno kakor s podpisi za Vošnjaka, se je ravnalo pri volitvah volilnih mož. Jerše je uradnik okrajnega zastopa v Gornjemgradu, pa tudi občinski urad je v njegovih rokah; zato je z vso močjo skrbel, da bi se sami taki možje izbrali, ki bodo za Vošnjaka glasovali, in menda se je z njegovim uplivom zgodilo, da je na Ljubnem en sam volilec prišel k volitvi, ki je 4 može volil. To je gotovo, da je v Gornjemgradu še le par ur pred volitvijo občinski sluga okoli hodil možev k volitvi nabirat, v tem ko postava pravi, da mora vsak volilec s podpisom potrditi, da je k volitvi povabljen bil. Jerše je namreč mislil: tako bom najlezje Vošnjakovcev dobil, ker je prišlo le 11 volilcev, akoravno je 90 posestnikov, ki imajo volilno pravico, in več jih je bilo po pravici razkačenih, ki so rekli Jeršetu: Gospod, zdi se nam, da pod klobukom delate! Čisto enako sta delala na Rečici Seljak in njegov pisar Muršec. Iz volilnega zapisnika sta oba domača duhovna izbrisala in tudi nazarskega g. župnika, in Seljak je svojim povabljenim privržencem naročal, naj vsak pred volitvijo k njemu pride, kjer je potem naročal, naj nobeden ne voli Dobroveca, Mokrina, Praznika ali Rajnekarja, ki so prej skoro zmiraj volileci bili. Po tem zavratnem, lažnjivem delovanju bilo se je res bati, da bo tudi v Gornjemgradu Vošnjak imel večino glasov, kakor je že Jerše v „Narodu“ trobil, da 16 jih bo za V. in le 8 za Kosarja; a den volitve je pokazal, da je bilo ravno na robe! Slava torej vam, poštene volileci, razun Rečičanov in Mozirjanov, ki se niste dali po Jerše-tu, Seljaku in Muršec-u zapeljati! Pazite tudi za naprej na djanja teh možev, da Vas ne preslepijo, ker volitve so preimenitne kakor da bi po nevernih liberalnih zapeljani v lastno škodo in sramoto glasovati smeli, kakor so to Rečičani in 3 Mozirjani storili.

**B. Iz Ponikve.** (Resne misli po dokončanih volitvah.) Da so se po nekterih okrajih za nas Slovence volitve nesrečno dovršile, je najbolj krivo to, ker nekteri prosti kmetje rajši bradatim liberalcem in nemškutarjem verjamejo, kakor pa da bi se sami iz kakega poštenega slovenskega časnika potrebnega nančili. Hudo se je tudi iz začetka grešilo, ker tajisti, ki imajo pravico volilne može voliti, niso svoje dolžnosti storili, ter so se v nekterih srenjah morali kmetje tako rekoč siliti, da jih je saj toliko bilo k volitvi prišlo, da se je po postavi vršiti zamogla. Vrh tega so še bile prvotne volitve v takošnjem času, ko je ubogi kmet imel skoraj naj več dela: na polju z ozimino setvijo, še več pa vinorejci s trgatvijo. Ravno to so pa v svojo korist obrnili liberalci in nemškutarji, ki nobene priložnosti ne spustijo, da svoje možiceljne pri volitvah stišijo. Ako bi se le tretjina volilcev volitve bila udeležila, stavim glavo, če bi ne bil gospod profesor Pajk zmagal. Po slabi udeležbi pri prvotnih volitvah so torej za volilne može v mnogih srenjah taki bili zvoljeni, kojim je duh keršanski in slovenski nepovoljen,

toraj ni čuda, da je nemškutarski malik Seidl z večino glasov do državnega poslanstva prikobacal. Da je v Mariborskem in Bistriškem okraju večino glasov dobil, se ne čudimo, ker so nekteri kmeti od mestjanov in purgarjev zopet bili prekanjeni; da pa so tudi v Dravinski dolini in na Pohorji takošni možiceljni se našli, ki so z volitvijo Seidlna sv. keršansko vero in svojo drago domovino zatajili, to je zares žalostno.

Sramota je za vsakega, ki je od slovenske matere rojen in v sv. katoliški cerkvi izrejen, in je vendar, kakor se je pri teh volitvah pokazalo, sam svoj izdajalec!

Liberalci in nemškutarji se zdaj ponašajo in bahajo s svojo zmago. Jez pa pravim, da je to prav žalostna zmaga, ker se po takih volitvah kršanska vera in draga domovina Prusom izdaje! Vemo namreč že tudi mi kmetje, kam da se nagiblje nemško-liberalna stranka, kterež brezglavni naši volileci k zmagi pomagajo. Oj vi izdajalci, ako vam ni po volji, da vas redi draga vaša mati, Slovenska zemlja, pa poberite šila in kopita in pojdite med Pruse, alj kamor vam je ljubše! Ni toliko za zlo vzeti rojenemu Nemu, če za Nemca glasuje; naravnoč zoper zdravo pamet je pa to pri tistih šalobardah slovenskih, ki so od slovenske matere rojeni, pa se potem za drugi narod potegujejo, svojega pa tako rekoč z nogami teptajo!

Ako bi pa znabiti kdo mislil, da ni to res, kar sem zastran volitev omenil, naj bi se iz vseh tistih občin, ki so takošne može volit poslale, kojim je slovenski duh nepovoljen, vsi tisti, ki imajo pravico volilne može voliti, skupaj sklicali, da bi se jim vprašanje postavilo: kaj da jim je ljubše, da smo Slovenci na svojej zemlji sami svoji gospodje, alj pa, da pridemo res pod Prusovsko komando? Brez dvoma bi ogromna večina na ves glas izrekla: Mi smo in hočemo biti Slovenci, svobodni na svojej zemlji, udani Bogu in cesarju, tirjamo pa narodnih pravic! Tako bi govorila večina tistih, katere so pa zdaj volilni može — izdali!

Naključilo se je, da sem nedavno z nekim gospodom, če bi bil vreden tega imena, v pogovor prišel. Rekel je, da to ne bode kaj novega, če bo pri volitvah za mesta in trge Foregger zmagal in dr. Prus padel; pa — reče dalje — to je čudno, da je v kmečkih občinah Seidl prodr, ko so se duhovni na vse kriplje vpirali, da bi bili s svojim slovenskim kandidatom zmagali. Pristavi še: dokler boste vi z duhovniki držali, tako dolgo vas bode celi svet sovražil, ker mašniki le to hočejo, da bi Slovenci zmirom „tumasti“ ostali! — Jaz mu sežem v besedo in rečem: „Dokler so duhovni imeli nad šolami kaj oblasti, nismo potrebovali žandarjev; zdaj bi bilo pa skoro potreba imeti toliko beričev, kot je v peklu hudičev, ne bodi grdo povedati.“ — Potem pa pravi: Saj mi ne braimo, da bi duhovni v šolo ne smeli, samo da le tisti bodo v šolo hodili, ki se bodo za to

izučili! Kdor pa ima pri cerkvi kaj opraviti, bode od šole odstranjen! — Jaz mu pa rečem: „Premalo plačil še imamo, ker vam ni vseč, da duhovniki celó brez vsega zaslužka v šole hodijo; bode mo pa potem ložej izhajali, ako se nam dan na dan novi, pa še po takem nepotrebni davki nakladajo?“ On pa pristavi, da bode dobra šola že toliko vredna, da se bodo učitelji raznih sort pri šoli plačevali. Kmet se mora — govori dalje — naj popred dobro podučiti, da bode znal potem več pridelati, da bode toraj ložej štibre, če še tako velike bodo, plačeval. — Ker nisem imel časa se dalej z njim tako rekoč prepirati, odidem. Takošnjih možicelnov, ki bi svojim praznim domišljijam za ljubo kmeta tudi odrli, se več nahaja, ki s svojo širokoustnico marsikakega zbeganca prekanijo, da pri volitvah v njih rog trobi.

Dragi bralec, ki to bereš, ne bilo bi mi ljubo, če bi ktereга, ki je naročnik „Sl. Gospodarja“, zadelo \*); tudi ni moj namen, koga žaliti; vender pa za sveto dolžnost spoznam, se za pravico in resnico potegovati. Še črv se zgane, če na nja stopiš, zakaj bi se pa človek ne oglasil in ne branil, kader je potrebno?

**Iz Zreč,** 26. vinot. (Zaslepljenost in hudobije.) Zares žalostnih časov smo dočakali! Veči je grešnik, bolj se omikanega šteje, in več zaupanja najde pri mnogih ljudeh. To se je pokazalo tudi zdaj pri volitvah. Kako neumni da so kmetje, ki se dajo vsakemu škricarju oslepiti, se je pokazalo 15. t. m. pri volitvi za volilne može v Zrečah. Volili so Wukoška, najhujšega nasprotnika sv. cerkve, naj večega pohujšljivca nedolžnih duš, kateri ne hodi več v cerkev, ne drži posta, zaničuje zakrament sv. zakona; kateri je kriv, da ni bilo sv. birme v Zr., ki nas je ob kaplana spravil in toliko hudega že naši fari storil! Zdaj mu še pa zaupanje skazete, ter se daste njemu oslepiti, ko vas je strašil s tlako in desetino, ktero hočejo — po njegovih bedastih mislih — duhovniki zopet vpejljati!! S tim vas je preslepil, da niste duhovnika za volilca izbrali.

Drugi je bil zvoljen Jaka Brglez, človek po liberalnem kopitu, cekmešter, sovražnik duhovnikov. V Konjicah je na strašno hujskanje tržanov rajši od volitve odstopil, da glasa nobenemu ni dal, in tako se je nezvestega Slovence pokazal! Sam Peter Dobnik je stanovitno ostal svojemu poklicu in domovini; hvala mu! —

Našemu g. župniku je bilo zdaj iz kašte ukradenih 7 vaganov pšenice; 23. t. m. zvečer je pa farna cerkev zopet okradena bila. Steber z denarno škrinjico je tat odlomil in ven zanesel, denarja pa ni nikdar veliko noter. Z altarjev je

mizne prte pobral, špice z njih sparal in prte pa pustil. Že dolgo časa sem je vsako leto naša cerkev okradena. Kdo je pa takih groznih hudobij kriv? Vi vsi taisti, kateri brezverne liberalne poslance volijo, da nam premehke postave za hudodelstva kujejo. Namesto jetnikov pa sv. cerkev in vero v železje zaklepajo, se zoper duhovnike in sv. vero strašno roté in ljudstvo šuntajo, da ni treba duhovnikom ničesar vervati! Vi po cerkvi bijete in jo preganjate, drugi bodo pa vas! Naj večja hudobija pri nas je zdaj med rudarskimi delalci; nobeden noče biti več pokoren svojim predpostavljenim; vedno se godijo žalostne reči. Rodoljub.

## Za poduk in kratek čas.

### Pijančevanja žalosten konec.

Živel je v Zrečki fari posestnik, Grega Podgrejšek, ki je gospodarstvo prevzel, se oženil in začel dobro gospodariti. V kratkem je imel zunaj posojenega denarja na tisoče, lepo obdelano zemljišče, v gojzdu obilo lesa. Začeli so pa na njegovem gruntu premog kopati, in z višjimi uradniki se začne gospodar pajdašiti, in zdajci postane pijanec, začne kmetijo in delo zapuščati, se z drugim spolom grešno pečati, vedno od krčme do krčme pohajkva, dragi čas, sv. vero in denar zapravlja. Hitro kot senca so zginuli posojeni denarji; proda tudi vinograd, in še več družega zemljišča, gojzdi so do golega posekani, sadno drevje, poslopje je oropano in pokvarjeno. Kolikorkrat je pijan domu prišel, je po hiši vse potolkel; ženo in otroke hudo pretepal.

Po krčmah je na dan po 2 vedri vina plačal, da je vse pilo krog njega, miza in tla od vina vselej mokra bila, da so le prevzetnega zapravljevca hvalisali. Letos je že večkrat rekel v krčmi: Jaz sem mislil, da že bom gospodarstvo zapil, da ga bo skoraj konec; pa nikdar ga ne morem dokončati. Prodajal je še pšenico in kravo, in po stari navadi hudo pijančeval. V nedeljo 19. vinotoka t. l. se zopet poda v bližno krčmo pri Z., žena in otroci so zraven; tam se snide tudi več slabih tovaršev; vino se njim po žilah razgreje, začne se prepir in potem pa boj. Na prvo so krčmarja hudo oklestili; potem eden ugasne luč, Podgrajšeka vržejo v neki kot, eden mu čepino na glavi z nožem prebije, — dva brata Martin in France Verdnik sta to storila, — mlajši brat je pa njima drva v hišo nosil. Po hiši so vse pobili: mize, okna, peč, glaže, posodo in kar je divjakom pod roke prišlo. Možu P. so glavo strli in še žena je dobila nekaj udarcev; nesli so zdaj moža domu, ki pa ni več govoril, ne videl, ne slišal, pa tudi ne s truplom gibal; in tako je bil v nezavednosti do petka o poldne; ravno ob 12. uri v petek je svojo dušo izdihnil.

\*) Žalibog je tudi „Gospodarjevih“ bralcev, ki so še tako omahljivi bili. Njim povemo v enem prihodnjih listov prav prijateljsko vso resnico. Vredn.